

מחברת אבא

— טיוטא —

שולמית חוה הלוי

ניסן ה'תש"ע

אבאֵלֶה אבאֵלֶה

הַקֶּבֶר הָיָה שְׁטוּחַ וְכֻלָּל לֹא דָמָה לְזֶה שְׁחַפְּרֹתִי
בְּיַלְדוּתִי, שֵׁם הַמְתַּנְתִּי לְךָ בְּסִבְלָנוֹת אֵינְסוּפִית
כִּי אַחֲרֵי הַפַּעַם הָאַחֲרוֹנָה שֶׁנִּטַּלְתִּי
שָׁנִים מְשֻׁנוֹתֶיךָ, כָּבֵר לֹא הִגַּעְתִּי לְסֵלָם

לֹא כָּךְ, זְעַקְתִּי לְקַבְּרָנִים, לֹא כָּךְ! הַעֲמִיקוּ עוֹד
וְהֵם הִבִּיטוּ בִּי בְתַמְיָהָהּ וְרַחֲמֵי חֶבְרָה קִדְיִשָּׁא
שֶׁכָּבֵר רָאוּ כִּמְעַט אֶת הַטְּרוּף שֶׁל כָּל הָאֲבֵלִים שֶׁבְּעוֹלָם
צָרִיךְ מְקוֹם גַּם לִי, כָּךְ נִגְזַר, זְעַקְתִּי בִּיאֹשׁ. אבאֵלֶה אבאֵלֶה
הַמְתַּנְתִּי לְךָ כָּל הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה בְּתַחֲתִית הַבּוֹר
וְאַהוּבֵי אוֹחֲזֵי בִי בְּכָל כּוֹחוֹ וְאֵינּוּ מְנִיחֵי לִי
לְהַצְטָרֵף אֵלֶיךָ לְעוֹלָם
הַנֶּצַח.

בְּרַגַע שֶׁהִסִירוּתִי אֶת חֲלֻצַת אָבְלֵי הַקְּרוּעָה
נִחְצָה לְבִי מִקְצָה עַד קְצָה
אָבְלֵי בְּחֻצֵי הָאֶחָד וְאָבִי בְּאַחֵר
אֶת הַחֲלֻצָה אֶתְלָה עַל הַקִּיר
מִזְפָּרֶת אֶסֹּן

אֲבֹאֵלָה, אֲבֹאֵלָה, מִלְמַלְתִּי. הִיְתָה זֹו הַמֶּלֶה
הָרֵאשׁוֹנָה שִׁיִּצְאָה מִפִּי כְּאִשֶׁר בָּאתָ לְאֶסְפָּנִי
מִבֵּית הַחֹלִים וְלֹא יִדְעֵתִי עוֹד אִם אֲנִי שָׁל
הַר פְּרוֹפֶסוֹר שֶׁנִּתַּח אֶת עֵינַי אוֹ שֶׁלֶךְ
שְׁזַמֵּן כֹּה רַב לֹא רָאִיתִיךְ

אָבֵל אֲזֵנֶצֶת בְּזִכְרוֹנֵי הָאֵלִם הַשֵּׁם
בּוֹ קִרְאָה לְךָ אִמָּא. וְדִדִּיתִי אֵלֶיךָ וּמִמֶּךָ
מִמֶּךָ וְאֵלֶיךָ עַד שֶׁהִרִימוּתָ אוֹתִי לְחִיקֶךָ
הוּא אֲבֹאֵלָה שְׁלִי.

אבא יקר שלי
 זוכר איך אהבתי לנסע איתך
 לשחרית של הניץ בהזורעים?
 הייתי קטנטנת, לא קראתי מהר
 אבל כמה טוב היה לי לאחוז בידך
 לעמד ליד ארון הקודש ולרחרחר
 את ספרי התורה
 לנשק את קטיפתם
 לעשות עסקאות עם בורא עולם.

גם אחרי שזוג מגפים מסריחים מרפת
 גזרו עלי, בת החמש, לעלות לעזרת
 הנשים הטחובה, שם ישבתי גלמודה
 ואתה לא ראית, לא היית שם
 להגן עלי, לא חדלתי.
 באתי ולו כדי להחזיק בידך הטובה
 האזנתי לקריאת התורה ולמדתי עצמי
 את כל הסגנונות ששמעתי.
 התזכר, אבי אהובי?

אבא, לילה אחד רצתי ממטתי
הבית היה חשוך והייתי קטנה
אמא ואתה שזחחתם במטבח
ואני פרצתי ופניתי אליך שואלת
איך יכול להיות שהכל צפוי והרשות
נתונה? הרי אפלו שאלתי צפויה

חיכת אלי בפליאה ובחבה ושבחת
את מחשבתי. שלחת אותי לחשב
תוך כדי שנה

כשישבתי עמד זמן לא רב לפני
שברחת לנו לעולם הנצח
חזרתי באוזניך קשות השמע
על אותו הלילה
חשבתי לשמח אותך שוב
אבל דבר לא גותר בזכרוניך
דמעות ברחו מעיני
אבל לא ראית
כבר חיית בלילה מתמיד

הנחתי ראשי על ברכיך
ולא מחית
שאבתי את הרגע אל תוכי
תמיד מנעת מגע מאתנו

לא עבר זמן רב ושוב רצתי אליך
ותשובה בפי. יפה, אמרת בגאווה
את מעמיקה וזריזה
לבי פרח מאשר

אבל תוך דקות שבתי עם הבשורה
הנוראה שפתרוני פגום. הסברתי
לך, אבא ולתמהוני התפעלת עוד יותר

כשבגרתי ולמדתי באוניברסיטה
הדגשתי תמיד שהשאלות הרציניות
נשארות תמיד, ותשובות באות
והולכות עם התבגרותנו.

בוֹחֶנֶת אֶת רְשִׁימַת אֲנָשֵׁי הַקֶּשֶׁר שְׁלִי
אֲחֵרֵי אֶהוּבֵי מוֹפִיעַ דּוֹקטוֹר אוּרֵי לְוִי
לֹא אָבֵא לֹא אָבֵאלָה שֶׁל הַיְלָדוֹת אֶלֶּא
אָבֵינוּ הַמִּיתוֹלוֹגִי, הַנְּעֶרֶץ וְהָאֶהוּב
דּוֹקטוֹר לְוִי שֶׁהֲצִיל נְפֹשׁוֹת רַבּוֹת
עַד אֵין מְסֻפֵּר, שֶׁתִּרְם לֹא מֵעֲצָמוֹ
כִּי אִם אֶת כָּל כְּלוֹ, וּמִמֶּנּוּ לְמִדְּנוּ
מְסִירוֹת נְפֹשׁ מֵהִי.

העודד?

מה אתה שם במרומים
העודד אבי?
שמה חלק ממעגל של ידיעת האל
נפרדת לגמרי מעברך החמרי

אולי מעבר לזמן ולמקום
אתה רואה את כל כלי
הנה אני פותחת את כל בונותי
כל תקוותי כל מעשי
את נשמת פותחת
שתראה את
דרכי

שתראה שתמיד הבינותי את נפשך
ובאמת מיחדת הייתי לך
אבי.

זְכוּרְתִּי שְׁחִשְׁתִּי חֲרָדָה
אָבָא חוֹזֵר וְאֶנְחֵנוּ לֹא בַמָּטָה
יִשְׁבְּנוּ יוֹנָה, אָחִי הַצֶּעִיר מִמֶּנִּי בְּשָׁנָה
וְאֵנִי, מוֹל סֵפֶר מְקַרְאוֹת גְּדוּלוֹת מְאֹד

כֹּה תָמִים הָיָה אָחִי הַמְּחִיךְ
הַכֹּל נִתְפָּס מִתּוֹךְ עוֹלָמוֹ
אֲשֶׁת לוֹט הִיְתָה לוֹטֵי הַמְּנִהֶלֶת
וְכֵן כָּל דְּמוֹת שִׁדְעָה לְשִׁיךְ לְעוֹלָמוֹ

אֵנִי, מֵאִידֵךְ, קִפְצָתִי אֶל תּוֹךְ הַדְּמוּיוֹת
הֵיְתִי אֲבָרְהָם וְעוֹד יוֹתֵר שָׂרָה
וְכֵן עִם כָּל גְּבוּרֵי הַתּוֹרָה
אֲבָל קְרֵאתִי פְּרָשִׁים וְיִדְעֵתִי לְהַפְרִיד

רְצִיתִי לְלַמֵּד אֶת יוֹנָה אוֹדוֹת הַמְּפָרְשִׁים
וְגַם קִצְתִּי אִיךְ לְהַסְתֵּדֵר עִם הָאֲרָמִית
וְהַזְמַן אֶרְךָ. אָבָא נִכְנָס.
הוּא תֵּלֵה אֶת הַבֵּרֵט הַנִּצְחִי וְהָרִים רֵאשׁוֹ

כְּאֲשֶׁר רָאָה אוֹתְנוּ אוֹרוֹ פָּנָיו
גְּמַגְמֵתִי שָׂרֵק עֲבָדְתִּי עִם יוֹנָה עַל שְׁעוּרֵי בַּיִת
יוֹנָה הָאִיר אֶת פָּנָיו הַמְּתוֹקוֹת וְאָמַר
לְמַדְתִּי מְפָרְשִׁים!

אָבָא לְטוֹף אֶת רֵאשֵׁי וְלִבֵּי פְּרָפֵר
הוּא לֹא נָטָה לְגַעַת בְּנוֹ, הַבְּנוֹת
הַלֵּךְ לְאֶרֶז הַמְּמַתְקִים וְנָתַן לְכָל
אֶחָד מֵאֹתְנוּ רְבוּעַ שׁוֹקוֹלָה.

כָּל אוֹתוֹ הַלֵּילָה אֶחְזָתִי בְּרֵאשֵׁי שׁוֹמְרֵת
עַל נְגִיעַתוֹ שֶׁל אָבָא.

הַתְּחַנֵּה בְּטִלְיָתָא קוּמִי הַתְּמַלְאָה מְאֹד
עָמַד שָׁם זָקֵן וּפְנִיתִי לוֹ מִקּוֹם לְיָדִי
מִיָּד שְׁאַלְנִי מִדּוּעַ אָנִי כֹה עֲצוּבָה
יְכַלְתִּי לֹאמֹר מִתְּשִׁישׁוֹת וְלֹא
הִיָּה בְּזָה שְׂקָר
אֲבָל מִשּׁוּם מָה פְּנִי הַגְּלוּיּוֹת
כָּל כֶּדֶשׁ שְׁאַבּוּ אֶת כָּל יְסוּרֵי לְפִי
וְאֶמְרָתִי
אָנִי מִתְּאַבְּלֶת עַל אָבִי הַמְּפֹלָא
שֶׁבַחַר לְלֶכֶת לְעוֹלָם הַנִּצְחָח
בְּמוֹצָאֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה
וְתָמִיד חֲלַמְתִּי שְׁאָמוֹת עִמּוֹ
וְאָנִי מִתְּנַעֲנַעַת כָּל כֶּדֶשׁ
דְּמַעוֹת שְׁבּוּ לְזֹלֵג מַעֲיִנִי
מֵאַלְיָהוּן
הַזָּקֵן חִידָא אֵלַי וְאֶמַר אֲשִׁיר לָךְ
וְתִשׁוּבִי לְשִׁמְחָה.
וְכֶדֶךְ בְּתַחֲנַת הָאוֹטוֹבּוּס
הַחֵל לְשִׁיר עַל אֲזִנֵי מְזֻמּוֹרֵי תְּהֵלִים
בְּנַעֲיֵמוֹת שְׁאוּלֵי בָּאוּ מִהָרִי הַקּוֹקֵז
וְאוּלֵי מַעְבָּר לְסַמְבֵּטְיוֹן
וְהוּא נְחַמְנִי בְּחַנּוֹ וְטוֹבוּ
לְפִתַע בָּא הָאוֹטוֹבּוּס. רְצָתִי.
פְּנִיתִי אַחֲוֹר לְהוֹדוֹת לוֹ
אֵךְ הוּא נְעֵלָם.

בְּיוֹם שְׁאַמְרְתִּי יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵיהָ אֲבָא
נְעֻצָר לְבִי וְנִשְׁכַּחְתִּי שְׁפָתַי
אֶת הַקַּדִּישׁ הַזֶּה לֹא סִימַתִּי.

בְּיוֹם הַהוּא נִגְלָה לִי שְׁסִימַתְּ אֶת דְּרָכְךָ
וּכְבֹר וְאַתָּה זוֹהַר בְּאוֹר ה' בְּלִתִּי נִפְרָד הֵימָנוּ
וְאַף שְׁלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל שְׁכָר
חַיִּיתְּ אֶת חַיִּיךָ בְּמִסִּירוֹת רַבָּה כָּל כָּךְ
לְזוּלְתְּךָ וּלְבוֹרְאֶךָ, הַיִּיתְּ אָהוּב

עֲכָשׁוּ אֲנַחְנוּ עָפָר וְאֶפֶר
וְאַתָּה הִרְחַק מֵעֵבֶר לְזִמְן
וְלִמְקוֹם. אוֹלֵי עוֹד שְׁמַעְתָּ כְּמָה
מְקַרְיאוֹתַי בְּדַרְךָ, אֵךְ כְּבָר
הַפְּלִגְתָּ אֶל הַנְּשֻׁגָב

אֲמַשִּׁיךְ לֹזְמֵר קַדִּישׁ בְּזִהִירוֹת
זֶה בְּשִׁבְלִי, אֲבִינֵנו הֵיקָר.
זֶה רַפּוּי. הָאֲמָנָם חֲשַׁבְתָּ
שְׁלֹא נֹאמַר?

יִשְׁבְּתִי לְיָדְךָ אָבִא שְׁלִי
 וְדַבַּרְתִּי אֲרָכוֹת
 עֵינֵי הַחֶלֶב בְּדַבְּשׁ שְׁלֶךָ
 עֵינֵי הַשֶּׁקֶד הַנִּפְלְאוֹת
 וְהַטּוֹבוֹת הַפָּנוּ אֵלַי
 וְחִשְׁבְתִי שְׂאוּלֵי הַפַּעַם תָּבִין
 וְאִף שִׁידְעַתִּי שְׂאֵתָה
 סִגֵּי נְהוֹר יְכַלְתִּי
 לְדַמּוֹן שְׂאֲנַחֲנוּ
 פָּנִים אֶל פָּנִים
 מִמֶּשׁ

סִפְרַתִּי לְךָ אֲרָכוֹת
 אוֹדוֹת דְּבָרִים שִׁידְעַתָּה
 זְכוֹרוֹנוֹת יָפִים
 שִׁישְׁמַחוּ אֶת לִבְךָ
 וּבְעוֹדְךָ כָּמוֹ מִבֵּית
 הַמִּשְׁכָּתִי וְהַעֲלִיתִי
 דְּבָרִים שְׁלֵא
 דְּבַרְנוּ אוֹדוֹתֶם מֵעוֹלָם
 אִיךָ נַחֲשֵׁתִי אוֹתְךָ תָּמִיד
 וְלִכֵּן נִדְמִיתִי לְךָ לְמַעַן
 תִּמְוַנֶּת דּוֹרְיָאן גְּרִי
 הוֹלֶכֶת וְדוֹטְכֶת
 מוֹל עֵינֶיךָ בְּעוֹדֶן רוֹאוֹת
 וְאִין לְאֵל יָדְךָ לְעֵשׂוֹת
 דְּבַר לְשָׁנוֹת אֶת גּוֹרְלִי
 אֲבָל יִדְעֵנוּ מֵאֵז
 וּמֵעוֹלָם שְׁבִי נְשָׁמָה
 תְּאוּמָה הוֹלְדָתָה

כְּשֶׁנִּגְדַּשׁ לִבִּי
 הַנְּחַתִּי רָאשֵׁי עַל בְּרִכְיֶךָ
 מְקוֹה שְׁלֵא תִמְחָה גַם הַפַּעַם
 אֲבָל נִתְקַלְתִּי בְּגוֹף שִׁישׁ קָר
 וְהָעֵינַיִם, רַק הַחֶלֶב נוֹתֵר בֶּן
 רֵאשֶׁךָ פָּנָה פֶּתַע לְפָנָיו
 הוּ אֵלַי מָה קָר, מָה קָרָה
 מָה עוֹלְלַתִּי לְךָ אָבִי הַיֶּקֶר
 אַהֲהֵבֵא זַעֲקוֹתִי אֲבֵאלֵהֶהָ
 הַתְּעוֹרְרַתִּי מִבְּהֶלֶת
 מִיִּלְלַת כְּחִיָּה
 חִפְשֵׁתִי מִשְׁהוּ קָר
 בְּמִטָּה וְלֵא הִיָּה דְּבַר
 מֵרַב חֲרָדָה אֲבַד לִי
 חוּט הַמַּחְשָׁבָה

אִיךָ אֲזַכֵּר אָבִא
 שְׁלִי הַיֶּקֶר מֵהִיכָן
 לְהַמְשִׁיךְ וְלִפְרֹס
 לְפָנֶיךָ אֶת כָּל שְׁנוֹתֵינוּ
 הָאֲבוֹדוֹת
 כִּיצַד אֵתָה שׂוֹאֵב
 אוֹתִי אֵלַיךָ בְּלִי סוּף
 וְשָׁמָּה אֲנִי הִיא זו
 שְׁלֵא מְנִיחָה לְךָ
 לְלֶכֶת בְּשָׁלוֹם
 שְׁנַעֲגוּעֵי אֵלַיךָ כֹּה קָשִׁים
 לִי מִנְשָׂא.

בְּלִילוֹת שְׂכָלִים אֶפֶל סְמִידָה
חֹזֵק אֶת נְשִׁימָתִי
וְשׁוֹב אֲנִי יוֹצֵאת בְּמַסַּע מְטֹלְטֵל
וְלֹא יָצִיב, תָּרָה בְּשִׁבִיל
בְּלִתִּי נִרְאָה אַחַר פְּרוּרֵי לְבִי
שְׂאֵבְדוֹ

אִם אֲנִי מִבְּחִינָה בְּמַשְׁהוֹ זֹהָר
וְרֵד כְּרִבּוֹן, אֲנִי נוֹטֶלֶת אוֹתוֹ בְּיָדִי
בְּזִהִירוֹת שְׁלֹא לִפְלֹ
אֶבֶל הַפְּסוֹת נִמְסוֹת אֶל תּוֹדָה
יְדֵי וְנַעֲלָמוֹת וּדְמָעוֹת שְׁבוֹת לְהִצִּיק

לְפַעֲמִים דּוֹקָא בְּרַגְעִים אֱלֹה
אוֹר עֲלִיזוֹן פּוֹרֵץ לְחִלּוּמֵי
אֲנִי טָסָה בְּמִהִירוֹת הָאוֹר הַזֶּה
וּלְרַגַּע נִשְׁמָתִי מִתְאַחֶדֶת שׁוֹב עִם זֶה
שֶׁל אָבָא

בְּבִקְרִים שְׂאֵחָרֵי אֲנִי קָמָה מֵאֲשֶׁרֶת
שְׁלָמָה.

תוכן

2	אבאָלע אַבאָלע
3	חולצה
4	גץ
5	צפוי ונשכח
6	בטלפון
7	העודדך?
8	ליטוף
9	טליתא קומי
10	קדיש
11	חלב ודבש
12	ביקור לילי